

INFORMACIJA

vlasti Bosne i Hercegovine o provođenju preporuka Evropskog Komiteta za prevenciju torture, nečovječnog i ponižavajućeg postupanja i kažnjavanja (CPT) za 2021. godinu

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine je, nakon obavljene AD HOC posjete od strane delegacije Evropskog komiteta za sprečavanje mučenja, nečovječnog i ponižavajućeg postupanja i kažnjavanja (CPT) Bosni i Hercegovini u periodu od 17.-27.9.2021. godine i upućenih preporuka, pristupila uvidu i analizi istih, te održala pripremi sastanaka sa nadležnim institucijama u cilju njihove realizacije. Vlasti Bosne i Hercegovine su 30. aprila 2022. godine zaprimile preporuke, komentare i zahtjeve za informacije CPT komiteta u Izvještaju o posjeti Bosni i Hercegovini, koji je CPT usvojio na svojoj 107. sjednici, održanoj od 28. februara do 4. marta 2022. godine.

S tim u vezi, nakon što je izvršeno prevođenje dostavljenog izvještaja na BHS jezik isti je dostavljen nadležnim institucijama u Bosni i Hercegovini na upoznavanje, nakon čega je dana 14.6.2022. godine održan sastanak sa predstavnicima institucija na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini, a u cilju pripreme dinamičkog plana za realizaciju preporuka iz Izvještaja CPT. Na sastanku su pored predstavnika Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine, učestvovali i predstavnici Državne agencije za istrage i zaštitu (SIPA), Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine, Sudske policije Federacije Bosne i Hercegovine, Ministarstva unutrašnjih poslova Federacije Bosne i Hercegovine, Ministarstva pravde Republike Srpske, Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske, Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo, Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog Kantona i Ministarstva unutrašnjih poslova Hercegovačko-neretvanskog Kantona.

Cijeneći činjenicu da je rok za dostavljanje odgovora na preporuke CPT komitetu do početka augusta 2022. godine, na sastanku su precizirani dalji koraci ka sačinjavanju Informacije vlasti BiH na preporuke CPT komiteta u blagovremenom roku.

Na navedenom sastanku je između ostalog dogovoreno, da se u narednom periodu u cilju što bolje pripreme posjeta delegacije CPT-a, kao i lakšeg sačinjavanja odgovora na dostavljene izvještaje organizuje sastanak sa predstavnicima Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine, entitetskim ministarstvima pravde i Pravosudnom komisijom Brčko Distrikta. Također, u cilju sprečavanja nejasnoća i zabuna prilikom posjete delegacije CPT-a neophodno je dostaviti nadležnim institucijama SPECIMEN, odnosno izgled akreditacije koju će posjedovati članovi delegacije CPT-a.

Cijeneći činjenicu da Izvještaj CPT komiteta sadrži 31. preporuku vlastima Bosne i Hercegovine, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH je svim nadležnim institucijama, a tako i institucijama čiji su predstavnici bili učesnici sastank dostavili uz Izvještaj CPT-a i tabelu u elektronskoj formi sa tekstom preporuka iz izvještaja, a u koju će predstavnici nadležnih institucija navesti mjere u skladu sa svojim nadležnostima i rokovima za provedbu istih.

U cilju poboljšanja buduće saradnje između Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine i nadležnih institucija na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini kako prilikom organizovanja i održavanja posjete delegacije CPT-a tako i sačinjavanja odgovora na dostavljene izvještaje, dogovoreno je da se od nadležnih institucija u narednom periodu zatraži imenovanje kontakt osobe, odnosno OFICIRA ZA VEZU i njegove zmjene.

U vezi sa nevedenim, a nakon imenovanja kontakt osoba održat će se obuka odnosno edukaciju sa imenovanim u smislu upoznavanja sa aktivnostima i saradnjom sa CPT Komitetom u Bosni i Hercegovini. Edukacija će se vršila u saradnji sa predstavnicima Vijeća Evrope u BiH, predstavnicima CPT-a, kao i predstavnicima Institucije ombudsmena, s obzirom da poput CPT komiteta prema svojim nadležnostima također ima pravo na nenajavljene posjete institucijama.

S obzirom da delegacija CPT-a prilikom svoje posjete Bosni i Hercegovini u periodu od 17. do 27.09.2021.godine nije vršila posjetu ni jedne od kazneno-popravnih ustanova Republike Srpske koje su u nadležnosti Ministarstva pravde Republike Srpske, predstavnik ovog ministarstva je naveo da smatraju da nema potrebe da daju bilo kakav odgovor na date preporuke u Izvještaju o obavljenoj posjeti iz septembra 2021. godine.

U cilju ispunjavanja međunarodne obaveze iz člana 17. Opcionog protokola uz Konvenciju tokom 2021. godine imenovana je Radna grupa koja je sačinila novi teksta Izmjena i dopuna Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine. Ovim izmjenama i dopunama Zakona, između ostalog se, predviđa odgovornost Institucije Ombudsmena za ljudska prava BiH za preventivni mehanizam za sprečavanje mučenja i zlostavljanja, također predloženim izmjenama se osigurava i nezavisnost finansiranja ove institucije te jačanje saradnje Institucije Ombudsmena sa civilnim društvom, akademskom zajednicom i međunarodnim organizacijama u i van Bosne i Hercegovine. Na tekst izmjena i dopuna ovog Zakona dobijena su pozitivna mišljenja od strane entitetskih vlada, Vlade Brčko distrikta BiH, kao i ostalih nadležnih institucija BiH, te je isti krajem 2021. godine, u formi Nacrta dostavljen Vijeću ministara BiH na usvajanje, te će nakon usvajanja isti biti upućen u parlamentarnu proceduru na dalje postupanje.

U okviru Institucije Ombudsmena, od osnivanja djeluje Odjeljenje za praćenje ostvarivanja prava lica lišenih slobode. Postupajući po žalbama lica lišenih slobode, ali i po službenoj dužnosti, predstavnici Institucije svake godine posjete veliki broj kazneno popravnih ustanova, policijskih stanica/uprava, te drugih prostorija u kojima se nalaze lica lišena slobode. Tokom ovih posjeta predstavnici Institucije obavljaju nesmetano razgovore sa licima lišenim slobode u posebnim prostorijama, bez prisustva drugih lica, pregledaju relevantnu dokumentaciju i vrše monitoring zatečenog stanja u navedenim ustanovama.

Pojedine institucije su informisale Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine o aktuelnim aktivnostima i donesenim dokumentima, a u cilju provođenja spomenutih preporuka.

Shodno tome, Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je dostavilo obavijest u kojem navode da će u odnosu na preporuke za čije su provođenje nadležani, a s ciljem njihove realizacije, predmetni izvještaj CPT-a dostaviti svim sudovima i tužilaštvima na znanje i nadležno postupanje, uz podsjećanje na važnost dosljedne primjene odredaba važećih zakona o krivičnom postupku.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske je u cilju informisanja Komiteta u vezi sa preporukom br.20 dostavilo dopis u kojem se navodi da su Uputstvom o postupanju sa licima lišenim slobode, koje je usklađeno sa dosadašnjim preporukama CPT-a predviđene mjere zaštite osoba u policijskom pritvoru, a u skladu sa Smjernicama za postupanje sa licima lišenim slobode i u istom je predviđena mjera da policijski službenici koji su izvršili lišenje slobode ne mogu pratiti lice u medicinsku ustanovu već da tu radnju moraju izvršiti drugi policijski

službenici. Također, navedenim Uputstvom je naznačeno da se mora poštovati povjerljivost medicinske dokumentacije i zdravstvenog pregleda.

Sudska policija Federacije Bosne i Hercegovine je navela da će u narednom periodu usaglasiti pisane procedure, odnosno Pravilnik o načinu vršenju poslova i primjeni ovlaštenja Sudske policije u Federaciji Bosne i Hercegovine u dijelu koji se odnosi na postupanje sa osobama kojima je potreban zdravstveni pregled ili koja posjeduju medicinsku dokumentaciju o izvršenom zdravstvenom pregledu, na način da će propisati da:

- pratnju ili odvođenje osobe na zdravstveni pregled, u svim slučajevima kada to okolnosti slučaja dozvoljavaju, izvršavaju službenici sudske policije koji nisu učestvovali u događaju u kojem su nastupile povrede;
- primjerak medicinske dokumentacije o izvršenom zdravstvenom pregledu će se uz informaciju dostavljati nadležnom nosiocu pravosudne funkcije, koji je naložio postupanje prema osobi ili njenom advokatu.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo je naglasilo da u stručnoj biblioteci Odjeljenja za razvoj načela, procedura, standarda, zaštitu tajnih i ličnih podataka i zaštitu na radu, Jedinice za profesionalne standarde, postoje provedbeni (interni) propisi kojima se reguliše upotreba sile, postupanje sa osobama lišenim slobode, kao i propis kojima se propisuju pravila ponašanja koja će spriječiti torturu i nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje osumnjičenih i drugih lica i to:

- Pravilnik o načinu i postupku upotrebe i pravdanja sile („Službene novine Kantona Sarajevo“, br: 50/19 i 5/21),
- Uputstvo o postupanju sa osobama lišenim slobode u Upravi policije Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, br: 14/22 i 23/22), u kojem su u potpunosti ugrađene preporuke odnosno način postupanja iz „Smjernica za postupanje sa licima lišenim slobode“ koje je izradila Kancelarija Vijeća Evrope u Sarajevu.
- Pravilnik o načinu postupanja policijskih službenika Uprave policije Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo prilikom obavljanja policijskih poslova i primjene policijskih ovlaštenja („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 2/20),
- Priručnik “Ljudska prava lica lišenih slobode u policijskom pritvoru”, izdat od strane Ureda Vijeća Evrope u Bosni i Hercegovini

U vezi sa preporukom broj 42. Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske je navelo da u svim situacijama lišenja slobode lica obavezno popunjava potvrda o pravima lica lišenog slobode, gdje lice lišeno slobode svojeručnim potpisom potvrđuje upoznavanje sa pravima i lično iskaznim stavom u pogledu određenog prava. Međutim, iskustva govore da lica lišena slobode u najvećem broju slučajeva ne stavljaju zahtjev za branioca, zahtjev za medicinskim osobljem ili zahtjev za obavještanje člana uže porodice, prijatelja i ostalih ili ne žele da stave bilo kakav potpis na pismena koja se sačinjavaju u vezi sa lišenjem slobode. Najčešće se radi o razlozima lične prirode, kao što su osuda članova porodice, članova lokalne zajednice gdje živi, loša materijalna situacija i sl. Napominjemo da Zakon o krivičnom postupku Republike Srpske ("Službeni glasnik RS", broj: 53/12, 91/17 i 66/18) propisuje kada osumnjičeni, odnosno optuženi mora imati branioca odnosno postavljanje branioca zbog slabog imovinskog stanja osumnjičenog.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo navodi da prilikom lišenja slobode sve osobe budu u potpunosti upoznate sa svojim pravima, kako je to propisano Zakonom o krivičnom postupku FBiH, a nakon uvođenja obrasca "Potvrda o pravima osobe lišene slobode", istima se obavezno uručuje jedan primjerak Potvrde. Osobe lišene slobode, nakon kriminalističke obrade, a do donošenja konačne odluke o otpustu iz službenih prostorija ili predaji u dalju nadležnost Kantonalnog tužilaštva Kantona Sarajevo, smještaju se u prostorije za zadržavanje osoba lišenih slobode, gdje im je osigurana i ishrana. Prilikom ispitivanja svakog lica odnosno od momenta njegovog lišenja slobode, zbog postojanja osnova sumnje da je izvršeno krivično djelo, istom se omogućiti pravo na vlastito angažovanje branioca, te se u tu svrhu ponudi i lista advokata Regionalne advokatske komore Sarajevo. Prilikom obavljanja razgovora i ispitivanja osumnjičenog lica, ispitivanje se provodi isključivo u skladu sa odredbama ZKP FBiH, odnosno pitanja se koncipiraju u skladu sa osnovnim elementima bića krivičnog djela za koje se lice lišeno slobode tereti, te se potom postavljaju i kontrolna pitanja kojima se provjerava istinitost navoda, a sve poštujući izbor osumnjičenog da može odgovarati ili odbiti da odgovara na postavljena pitanja, uz konsultaciju sa svojim braniocem. Osobe lišene slobode se upoznaju sa članom 5. i članom 6. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, te se istima izdaju potvrde o pravima osoba lišenih slobode od dana stupanja na snagu Uputstva o postupanju sa osobama lišenim slobode u Upravi policije MUP-a Kantona Sarajevo.

Uprava policije Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona radi na sačinjavanju jedinstvenog obrazca sa svim pravima osoba lošenih slobode, koji bi pored nabrojanih prava sačinjavao i lične podatke osobe lišene slobode i njen potpis da je upoznata sa svojim pravima. Do sačinjavanja pomenutog obrazca insistira se na obaveznom upoznavanju osoba lišenih slobode sa njihovim pravima, te potpisivanjem rubrike 29 u evidenciji o osobama koje su lišene slobode u kojoj je propisano obavještenje o pravima i potpis osobe lišene slobode.

Državna agencija za istrage i zaštitu Bosne i Hercegovine ne posjeduju prostorije za pritvor osoba lišenih slobode, ali napominju da u zgradi gdje je smještena Agencija postoji posebna prostorija za ispitivanje osumnjičenih lica koja je opremljena audio i video tehnikom za snimanje intervjua, te kancelarijskim namještajem i kao takva je jasno i vidno označena, a u Agenciji nema nestandardnih predmeta koji se mogu koristiti za zlostavljanje (kao što su bejzbol palice). Što se tiče obavljanja intervjua sa osumnjičenim osobama za izvršenje krivičnih djela jasno je propisana zakonska i podzakonska procedura obaveznog sačinjavanja zapisnika o ispitivanju osumnjičenog, što su u obavezi pridržavati se svi policijski službenici Agencije tokom preduzimanja takvih radnji.

Zapisnik o ispitivanju osumnjičenog ima propisane obavezne dijelove koji se tiču toka i sadržaja preduzete radnje, kao i prava i obaveza osumnjičenog, kao što je, između ostalog, sljedeće: broj sačinjenog zapisnika o ispitivanju osumnjičenog; mjesto i datum sačinjavanja zapisnika; broj krivičnog predmeta; osumnjičeno lice/lica i zbog kojeg krivičnog djela; ko je sve prisutan obavljanju intervjua (policijski službenik, zapisničar, osumnjičeni i branilac); kada je, odnosno u koliko sati ispitivanje započeto; obavještenje osumnjičenog da se saslušanje snima na audio ili video traku; obavještenje osumnjičenog da su u ravnopravnoj upotrebi bosanski, srpski i hrvatski jezik i službena pisma latinica i ćirilica, te da ima pravo da koristi maternji jezik kao i pravo na usmeno prevođenje ukoliko ne razumije jezik na kome se vodi postupak; da će mu se po završetku ispitivanja predati kopija zapisnika; iznose se osnovi sumnje da je počinio krivično djelo i njegova određenost u zakonu; zatim se upoznaje sa pravima i to: da nije dužan iznositi svoju odbranu, niti odgovarati na postavljena pitanja; da može uzeti

branioca po svom izboru koji može biti prisutan njegovom ispitivanju, kao i pravo na branioca bez naknade ako prema svom imovnom stanju ne može da snosi troškove svoje odbrane; može da se izjasni o djelu koje mu se stavlja na teret i da iznese sve činjenice i dokaze koji mu idu u korist, i ako to učini u prisustvu branioca takav iskaz je dozvoljen kao dokaz na glavnom pretresu i bez njegove saglasnosti može biti pročitani i korišten na glavnom pretresu; pravo da u toku istrage razmatra spise i pregleda pribavljene predmete koji mu idu u korist, osim ako je riječ o spisima i predmetima čije bi otkrivanje moglo da dovede u opasnost cilj istrage; da može da se odrekne prava na branioca i da može da iznese svoju odbranu bez prisustva branioca, o čemu će, prije davanja izjave, izričito da se opredijeli; upoznaje se da se ne može odreći prava na prisustvo branioca u slučaju obavezne odbrane; poučava se da ukoliko se odrekne prava da uzme branioca, a kasnije u toku ispitivanja ili u daljem toku postupka izrazi želju da uzme branioca, ispitivanje će se odmah prekinuti i ponovno će se nastaviti kada dobije branioca ili se branilac postavi ili ako izrazi želju da nastavi da odgovara na pitanja; ukoliko se odrekne prava da ne iznosi odbranu i da ne odgovara na postavljena pitanja omogućiće se da se izjasni o svim činjenicama i dokazima koji mu idu u korist; prekid i nastavak snimanja; da ima pravo da pročita zapisnik ili zahtjevati da mu se pročita; da li ima prigovora na zapisnik, da li želi da potpiše zapisnik; kada je ispitivanje završeno i ko je izvršio snimanje na audio ili video traku i da se isto prilaže spisima predmeta; potpis osumnjičenog, zapisničara i policijskog službenika. Osim toga, ističu da je pored gore navedenih odredbi, te drugih zakonskih i podzakonskih propisa kojeg su dužni da se pridržavaju policijski službenici tokom obavljanja službenih radnji, u Agenciji na snazi Etički kodeks policijskih službenika Državne agencije za istrage i zaštitu koji je usuglašen sa standardima Evropskog kodeksa policijske etike donesenog od strane Vijeća Evrope. Kodeksom se određuju etičke i zakonske smjernice za profesionalno vršenje dužnosti policijskih službenika.

U cilju informisanja Komiteta u vezi sa preporukom broj 50. Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske navodi da što se tiče površine prostorija koja se koriste za smještaj lica lišenih slobode ni jedna od njih nije manja od preporučene veličine. Takođe, u skladu sa raspoloživim budžetskim sredstvima, preduzimaju se sve aktivnosti da se otklone uočeni nedostaci i adekvatno opreme prostorije za smještaj lica lišenih slobode (nabavka audio i video opreme, zvona za poziv, ventilacijska oprema, kreveti, higijenska sredstava, adekvatno osvjetljenje i grijanje, hrana, voda i sl.). Nove prostorije za smještaj lica lišenih slobode Odsjeka za čuvanje lica lišenih slobode Policijske uprave Banja Luka u Centru za obuku u Zalužanima su počele sa radom 20.03.2020. godine. i iste ispunjavaju sve predviđene norme iz preporuke.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Hercegovačko-neretvanskog kantona u u vezi sa preporukom broj 50. navodi da se u Policijskoj stanici Mostar-Centar i dalje koriste prostorije za zadržavanje koje ne zadovoljavaju potrebni minimalni površinski standard od 6 m². Iste će se nastaviti i dalje koristiti jer ne postoji mogućnost preinake tih prostorija, niti postoje zamjenske prostorije. U budućnosti je planirano proširenje zgrade Policijske uprave Mostar u kojoj je smještena Policijska stanica Mostar-Centar dogradnjom postojećeg dijela ovog objekta. U okviru projekta proširenja planirat će se izgradnja novih prostorija za zadržavanje sukladno preporukama CPT-a. Također, napominju da sve aktivnosti u pogledu dogradnje postojećeg dijela zgrade Policijske uprave Mostar u kojoj je smještena Policijska stanica Mostar-Centar ovise od raspoloživih budžetskih sredstava koja se planiraju na godišnjem nivou.

Prostorije Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo za zadržavanje osoba lišenih slobode su tipske i napravljene su za ovu namjenu u skladu sa Evropskim standardima (7 m² i više) te stoga zadovoljavaju sve standarde za zadržavanje osoba lišenih slobode – adekvatno osvjetljenje (dovoljno za čitanje), ventilaciju, zagrijavanje, sredstva za odmor (krevet,

platforme za spavanje i pokrivači). Ishrana za osobe lišene slobode se organizira tako da se za osobe lišene slobode od strane policijskih službenika – dežurnih u prostorijama za zadržavanje osoba lišenih slobode, može poručiti adekvatan obrok sa jelovnika koji je dostavljen od ugovorenog dobavljača hrane. Ovisno o tome kad je osoba lišena slobode, i kad je dovedena i primljena u prostorijama za zadržavanje osoba lišenih slobode, može biti zadržana maksimalno 24 sata. Za vrijeme boravka u prostorijama za zadržavanja osoba lišenih slobode, svakoj osobi lišenoj slobode su osigurana 3 (tri) obroka ishrane.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Unsko-sanskog kantona je navelo u svom dopisu da imajući u vidu potrebu realizacije navedenih preporuka iz izvještaja CPT-a, odnosno otklanjanja nedostataka pritvorskih jedinica u Policijskoj stanici Bihać, koji se ogledaju u neadekvatnom i malom prostoru, prostorije nemaju dotok prirodne svijetlosti, neadekvatna ventilacija i dotrajali WC, potrebno je uraditi sljedeće:

izgradnja 3 (tri) pritvorske jedinice, i to: 2 (dvije) pritvorske jedinice za potrebe Policijske stanice Bihać i jedna pritvorska jedinica za potrebe Sektora kriminalističke policije sa odvojena 3 (tri) sanitarna čvora, (pritvorska jedinica $6m^2 \times 3=18m^2$, sanitarni čvor $3m^2 \times 3=9m^2$) financijska konstrukcija cca 30.000,00 KM +10% dodatni troškovi (imajući u vidu enormna poskupljenja građevinskog materijala), ukupno: cca 35.000,00 KM

Ovom prilikom želimo ukazati na stanje drugih pritvorskih jedinica organizacionih jedinica Uprave policije, a koje nisu pregledane od strane CPT-a, kako bi imali kompletnu sliku stanja pritvorskih jedinica Uprave policije, i to:

Organizaciona jedinica	dobro	prihvatljivo	loše	Napomena
Policijska stanica Bosanska Krupa		prihvatljivo		
Policijska stanica Bosanski Petrovac			loše	pokrenuta procedura izgradnje nove zgrade PS
Policijska stanica Bužim	dobra			u toku završetak radova nove zgrade PS
Policijska stanica Cazin	dobra			
Policijska stanica Ključ	dobra			
Policijska stanica Sanski Most	dobra			
Policijska stanica Velika Kladuša			loše	nije odobrena lokacija za izgradnju nove zgrade PS od strane lokalne zajednice

Federalno ministarstvo pravde navodi da je Kazneno – popravni zavod Sarajevo koristeći IPA sredstva EU i preko budžeta Federacije Bosne i Hercegovine, preduzeo nove korake na izgradnji nove zatvorske jedinice na lokalitetu Igman, koji će brojati cca 300 mjesta sa svim pratećim segmentima i elementima, sa akcentom na epidemiološke i higijenske mjere i potrebne standarde, te da će se stavljanjem u funkciju novih objekata u KPZ Sarajevo i KPZ Mostar značajno unaprediti režim u radu sa pritvorenicima shodno predviđenim zakonskim kriterijima, a u međuvremenu će se poduzeti mjere da se svim pritvorenim osobama ponude dva sata vježbe na otvorenom svaki dan, u skladu sa odredbama Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine.

Također, navode da je obavljena nabavka i kupovina 24 (dvadesetčetiri) komada PVC vrata radi pregrađivanja sanitarnog čvora u svim sobama, odnosno dvokrevetnim ćelijama u pritvoru u II Paviljonu. Vještačko osvjettljenje u sobama je također poboljšano u skladu sa preporukama iz tačke 54. (Uslovi pritvora).

U cilju informisanja CPT-a vezano za preporuku broj 57. Federalno ministarstvo pravde navodi da se u postupanju sa ženama pritvorenicama primjenjuju odredbe Zakona o kaznenom postupku Federacije BiH, Zakona o izvršenju krivičnih sankcija Federacije BiH, kao i Pravilnika o kućnom redu u ustanovama za izdržavanje mjere pritvora kojim je uređen način postupanja sa osobama koje izdržavaju mjeru pritvora. Pristup ženama pritvorenicama je u potpunosti zasnovan na poštivanju njihove rodne specifičnosti, uz potpuno poštivanje njihovog dostojanstva. Njihov kontakt sa članovima porodice i drugim ljudima je u nadležnosti suda pred kojim se vodi krivični postupak. Rad sa ženama pritvorenicama u pritvoru u principu obavljaju osobe istoga spola, odnosno zatvorske policajke-stražarke. Odmah po prijemu žena u pritvor obavlja se medicinski i ljebarski pregled. Zdravstvena zaštita žena pritvorenica u pritvoru KPZ ZT Zenica je povjerena zdravstvenoj službi zavoda, stalno zaposlenom zatvorskom ljebaru, stalno zaposlenom ljebaru specijalisti neuropsihijatru, stalno zaposlenom ljebaru stomatologu i stalno zaposlenom muškom i ženskom psihologu. Svaki drugi preporučeni specijalistički pregledi se odmah obavljaju u javnim zdravstvenim ustanovama na način da se žena pritvorenica izvodi iz pritvora, a o izvođenju se odmah obavještava nadležni sud.

Sva prikupljena medicinska dokumentacija se odlaže u njihov zdravstveni karton, a svaki ljebarski pregled se također evidentira u zdravstveni karton odmah nakon pregleda radi historije bolesti i toka liječenja. U slučaju da žena pritvorenica bude upućena u zavod za žene radi izvršenja kazne zatvora, njen zdravstveni list se dostavlja nadležnoj kazneno-popravnoj ustanovi.

Žene pritvorenice u sobi i na svježem zraku borave odvojene od muških pritvorenih osoba, također im je osiguran svakodnevni pristup toploj vodi i kupatilu. Radi ostvarivanja prava i mogućnosti žena pritvorenica kontinuirana je saradnja nadležnih sudova i stalno zaposlenog socijalnog radnika KPZ ZT Zenica sa JU Centar za socijalni rad.

Broj žena u pritvoru KPZ ZT Zenica u 2021 godini je 6 (šest).

Broj žena u pritvoru KPZ ZT Zenica u 2022 godini je 3 (tri).

Broj žena u pritvoru KPZ PT 1. aprila nalazile su se 4 pritvorenice, dok je trenutno stanje 3 pritvorenice.

U principu režim koji se provodi u pritvoru prema osobama ženskog spola je blaži, cijeneći činjenicu da pripadaju ranjivoj kategoriji.

Federalno ministarstvo pravde je u skladu sa preporukom broj 69. uputilo nacrt izmjene Zakona na način da se za direktore, zamjenike direktora, pomoćnike raspisuje konkurs kao bi se obezbijedio profesionalni karijerni put za rukovodioce u zatvorski sistem i da osiguraju da se direktori zatvora i viši rukovodioci biraju u skladu sa jasnim stručnim kriterijima.

U svrhu informisanja CPT-a u vezi sa preporukom broj 74. Federalno ministarstvo pravde je dostavilo informaciju vezano za izricanje mjere turskom državljaninu u Kazneno popravnom zavodu Zenica gdje su neveli da se prema pritvorenim osobama koje počine disciplinske prekršaje za vrijeme boravka u pritvoru ne izriču disciplinske kazne upućivanja u samicu.

Što se tiče pritvorena osoba koja je turski državljanin isti je u period od 13.06.2021. godine do 27.09.2021. godine u sobi u pritvoru i na svježem zraku boravio sam u sobi odvojeno od drugih pritvorenih osoba. Disciplinski postupak prema imenovanom je proveden pred sudom koji vodi krivični postupak. Imenovani nije boravio u samici već u sobi u pritvoru koja ima identične uslove za boravak koja je u potpunosti ista kao i druge sobe u pritvoru gdje su raspoređeni drugi pritvorenci. Za vrijeme njegovog odvojenog boravka u potpunosti su osigurane sve dnevne aktivnosti kao i svim drugim pritvorenim osobama (zdravstvena zaštita, hrana, topli napici, nesmetana veza sa advokatom i vanjskim svijetom, TV program, šišanje, brijanje, boravak na svježem zraku, rekreacija, posjete, telefonski pozivi, knjige, dnevna štampa itd). Razlog njegovog odvajanja od drugih pritvorenih osoba je njegov pokušaj napada na zatvorskog policajca-straža i plan za bijeg iz pritvora.

Odluku za njegovo odvajanje od drugih pritvorenih osoba je donio multidisciplinarni tim (Sektor za poslove osiguranja, zavodski ljekar, ljekar specijalista neuropsihijatar i psiholog) koji je imenovanog procijenio kao opasnu i visokorizičnu pritvorenu osobu. O odluci multidisciplinarnog tima da se imenovani izdvoji od drugih pritvorenih osoba obavještena je predsjednica Kantonalnog suda u Zenici Snježana Čolaković dopisom broj: 01-08-4783/21 od 14.06.2021. godine i postupajući sudija Hilmo Ahmetović dopisom broj: 01-08-4786/21 od 14.06.2021. godine. Odluka je periodično preispitivana.

O odluci multidisciplinarnog tima da se imenovani rasporedi sa drugim pritvorenim osoba obavještena je predsjednica Kantonalnog suda u Zenici Snježana Čolaković dopisom broj: 01-08-7094/21 od 28.09.2021. godine i postupajući sudija Ismar Jukić dopisom broj: 01-08-7094/21 od 28.09.2021. godine.

Imenovanog je redovno posjećivao stalno zaposleni psiholog radi suportivnog razgovora, također mu je osigurana i nesmetana veza sa advokatom.

S obzirom na veliki broj preporuka i zahtjeva za informacijama CPT komiteta, nadležne institucije su svoje planirane mjere za realizaciju preporuka unijele u tabelu u prilogu ove informacije, a zbog lakše preglednosti i praćenja njihove realizacije.